

SLOVAN.

Štev. 52.

V Ljubljani, dne 18. decembra.

1884.

Vsebina: Dr. Fran Celestin. — Vabilo na naročbo. — Josipa J. Strossmayerja govor. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Ilustracija: Dr. Fran Celestin.

Dr. Fran Celestin.

Jeden onih mož, kateri so iz dna svojega srca prepričani, da je nam Slovencem rešitev le v Slovanstvu in da se ne smemo nikdar tako daleč spozabiti, da bi se le za trenotek oddaljili od vodilne misli, katera nam pri vsem našem političnem in slovstvenem delovanju mora biti vedno: slovanska uzajemnost, je mož, čegar sliko podajemo danes svojim bralcem. Po lici sicer mnogemu iz njih neznan; znan je gotovo vsakemu, kedor se peča z našo knjigo, po svojem imenu; kajti malone dvajset let bogati razne naše časnike, leposlovne in politične, z znamenitimi proizvodi svojega duha. Gotovo tedaj ustrezemo vsakemu, ako podamo poleg slike tudi njegov životopis.

Fran Celestin se je porodil 13. novembra l. 1843. na Kranjskem v vasi Klénku, vaške fare, kjer mu je oče Jurij bil strojbar. Hitro so mu prešla otročja leta v prijazni vasici na strani nežno ljubljene matere Mice, rojene Razpotnikove. Na Vahah je dovršil prva dva razreda normalke, in ker sta učitelj, Fr. Vrančič, in župnik M. Krištan, svetovala materi, da bi ga zarad bistre njegove glavnice dali v Ljubljano v šolo, šla sta z materjo v Ljubljano, kjer je bil sprejet v tretji normalni razred pod Praprotnika. V četrtem je bil pod Centrihom.

Učil se je bolj srednje in v prvem gimnazijskem razredu je dobil v prvem pololetju celo drugi red iz la-

tinščine od prof. Pogorelca in sicer najbolj zato, ker je prerad prebiral druge knjige, šolske pa zanemarjal. Že v normalki je nosil svoje uboge krajcarje Giontiniju za male nemške knjižice, kakeršna je na pr. „Die schöne Magelone“, katero je jedenkrat v četrtem razredu celo v

šoli pod Ivanetičem tako goreče bral, da ni opazil učitelja, dokler mu ni knjižice vzel iz rok, nesel je gori k tabli, prebral glasno naslov in ga poklical k sebi v „rajt-šolo“. In ko je v strašnem strahu letel okoli mize, Ivanetič pa s šibico za njim, bil mu je vender tako ljubeznjiv, da ga ni udaril, četudi je šiba hudo švigala za njim.

V prvem gimnazijskem razredu je dobil štipendij, kateri je ustanovil znani slovenski pisatelj in škof M. Ravnikar, in ravno ta ter materina žalost sta ga prisilila, da se je malo bolj poprijel šolske knjige, tako, da je s prvim redom končal 1. razred in potem tudi drugi. Ali njegova strast za branje je bila tolika, da je redno vsak dan že pred vrati licejalne knjižnice čakal Kosmača in da se je ta dobri mož na-

zadnje zagrozil, da ga bode profesorjem tožil zaradi tolikega branja. V tretjem razredu je sklenil, da mora biti „pametnejši“ in je bil res koj med odlikovanci ter je ostal do osmega razreda.

Z J. Jurčičem sta bila sošolca ter sta v nižjih razredih dvakrat skupaj stanovala. On ga je večkrat gonil

spat, ko je pri slabi, leščerbi ali pa celo samo pri mesečini prebral dober del Giontinijeve „posojilne knjižnice“ tako, da si je že takrat precej pokvaril oči. Z Jurčičem ga je vezalo nežno prijateljstvo, ki je postalo še bolj globoko, ko se je prebudilo v njem domoljubje, kar je bilo še le v četrtem razredu, ko je slovenščino učil Ivan Macun, ki je dijakom posojeval tudi hrvaške knjige in kako hrvaško pesnico celo v šoli bral. Celestin sam mi je pripovedoval, da se še dobro spomina, s kakim naučenjem ga je poslušal v četrtem razredu, ko je bral:

Svemu svietu sviče zora,
Kod Balkana
Nema dana.

Macun je pisal tudi Lj. Gaju, in letà je pošiljal potem Celestinu zastonj dve leti ali tri „Nar. Novine“ in „Ilirsko Danico“. Pri Jurčiči pa je domoljubje probudil že prej v Alojzijevišči ravnatelj Jurij Grabnar, ki mu je dajal hrano in menda prvi slutil njegov talent.

Slovenske knjige in časopise je prebiral Celestin jako rad. „Novice“ si je sam naročil in težko čakal

srede, ko je k Blazniku hodil po nje, čital in jih hranil z neko pobožnostjo. Prva njegova tiskana stvarica pa je bila slovenska naloga, katero je prof. Marn dal uredniku „Učit. Tovariša“, ki jo je natisnil in podpisal s pseudoimenom „Neboslav“.

Pri Bambergu je bil Celestin zadnja tri leta (v šesti, sedmi in osmi šoli) za domačega učitelja in sicer odločen Slovenec v nemčurski hiši, kjer so pa vendar bili ž njim vsi jako dobri. V hiši Mir. Vilharja je bil znan, ker je učil sošolca Alfonza Vilharja, če je bilo kaj bolj teškega. Vilhar in še bolj ljubeznjiva družina Kosovih (Ivan Kos, ki je že dolgo v Petrogradu pri kupčiji, bil je njegov sošolec) jemali so ga večkrat v čitalnico in na izlete.

Učil se je sam italijanščine in češčine, pri prof. Petruciji pa francoščine. Že na gimnaziji je prevel šesto knjigo „Ilijade“, katero je Janežič natisnil v „Glasniku“. Leta 1865. pa je izdal v družbi z Jurčičem in Fr. Marnom „Slovensko Vilo“, drobno knjižico, katere so pa na gimnaziji pokupili toliko, da so se stroški povrnili.

(Konec prihodnjič.)

Vabilo na naročbo.

S prihodnjo številko bode končal „Slovan“ prvi svoj tečaj. Laskava priznanja, katera so nam glede poti in vsebine lista prihajala v teku leta od mnogih spoštovanih rodoljubov duhovskega in svetskega stanu, so nam dokaz, da slovensko občinstvo ve ceniti naše prizadevanje, ob enem pa tolažba za vse neprilike in neprijetnosti, katere nam je prouzročevalo izdajanje lista.

Slovanska ideja ni danes pri nas več v običaji; in ravno oni, kateri so se v svoji mladosti, ko so živeli še idealom, najbolj naučevali za njo, in katere je ona naučevala za najlepša dela in za ustrajne borbe za naroda in jezika našega svete pravice: — odrekli so se ji najprej ter propovedujejo sedaj, da moramo popustiti slovansko sanjarstvo in postati „rejalni“ politiki. Mi smo tako početje vedno razglasili za nevarno in kvarno; kajti smo prepričani, da imamo pravo in izdatno podporo v bojih za narodni svoj obstoj in razvoj pričakovati le od Slovanov in da so nam vse ostale oportunske zaveze s katerimi koli narodi brez vsake koristi in namenjene le lokavemu našemu uničenju, ker nam je zastonj iskati iskrenosti drugje, kot pri krvnih nam bratih. Sicer pa je slovanska ideja vzbudila narod naš na novo življenje in nam vzgajala značaje. Zavrzimo njo in ne bode nam ostalo drugega, nego mladina, katera bode obupavala o prihodnosti svojega naroda ter dozorevala v može in nenahajajoča idealne zaslombe, prestvarjala se v gole kruhoborce.

Tem nazorom ostane „Slovan“ tudi v prihodnje zvest. Tudi v drugem svojem tečaju bode obračal glavno zanimanje svojih bralcev na važne in imenitne dogodbe širom velike slovanske domovine ter jih seznanjal z orjaškim napredkom slovanskega sveta. Prepričani smo, da nam ostanejo zvesti vsi dosedanji naročniki; a da bomo mogli zarad velikih troškov, katere nam prouzro-

čujejo slike, izdajati list brez škode, treba je, da nam pridobé tudi novih naročnikov, kar bode tem lažje moč, ker je cena listu jako neznatna.

Obračamo se tedaj do vseh svojih prijateljev in do vseh rodoljubov, katerim je do tega, da se ohrani in polagoma poveča in razširi slovenski ilustriran list, z uljudno prošnjo, da nas pri našem prizadevanji blagovolijo podpirati z nabiranjem naročnikov.

Tudi v bodoče so nam obečali odlični slovenski pisatelji svoje sotrudištvo. „Slovan“ ne bode prinašal le poučnih in političnih spisov, temveč tudi strogo leposlovne v vezani in nevezani besedi, in sicer poleg izvornih tudi dobre prevode iz češkega, poljskega in ruskega jezika, da tako naše občinstvo seznanimo z bogatimi slovstvenimi zakladi severnih slovanskih narodov.

V jedni prvih številkih začnemo takoj priobčevati prekrasno izvorno zgodovinsko novelo „Ivan Solnce“ iz peresa duhovitega pripovedovalca dr. Ivana Tavčarja in letos umrlega slavnega beletrista češkega Václava Beneša Třebizskega lepi zgodovinski roman „Iz sazavskih letopisov“ v dovršenem prevodu. V političnem delu lista pa začnemo priobčevati pod naslovom „K odnošajem na Hrvaškem“ ciklus krasno pisanih člankov jednega najodličnejših hrvaških pisateljev.

Papir in obliko listu smo izpremenili. Izhajal bode od novega leta na lepem, gladkem papirji velike osmerke, a ne, kakor dosle, vsak teden, temveč dne 1. in 15. vsakega meseca na dveh celih polah. Vsaka številka bode prinesla po dve do tri slike, zarad katerih smo poskrbeli vse potrebno, da ne bodo slabše, nego one v nemških ilustriranih listih.

Ker nas bode zarad teh izprememb stal papir in tisek več, nego dosle, in ker hočemo slovenskemu narodu vsekakor po obliki dati list, kakeršnega še ni imel, bili

smo primorani tudi naročnino unanjim naročnikom zvišati na 4 gld. 60 kr. za vse leto, ali 1 gld. 15 kr. za četrt leta. Naročnina ljubljanskim naročnikom ostane kakor dosle po 4 gld., dijakom pa po 3 gld. 60 kr. na leto.

V uredništvu ne bode se izpremenilo ničesar; glede lastništva pa naznanjamo, da postane solastnik listu dr. Ivan Tavčar, odvetnik v Ljubljani.

Zahvaljujoč se konečno vsem gospodom sodelavcem, kateri so nam pripomogli do tega, da zavzema „Slovan“ vsled občnega priznanja prav častno mesto med slovenskimi časniki, prosimo jih, da nam ostanejo blago-

naklonjeni tudi v bodoče ter nas podpirajo z zakladi svojega duha. Obračamo se pa tudi do ostalih slovenskih pisateljev, posebno do mladine, katera je uneta za vse dobro in lepo, da stopijo v kolo naših sodelavcev ter nam tako pripomorejo napraviti iz „Slovana“ list, v katerem bi se zrcalilo zdanje slovstveno in politično življenje naše.

„Naprej zastava Slave!“

V Ljubljani, dne 19. decembra 1884.

Lastništvo in uredništvo.

Josipa J. Strossmayerja govor

v svečani seji jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti dne 9. novembra leta 1884.
o odprtji galerije slik.

Čez vse šole umetniške stoji šola Giottova; čez vsa imena umetniška visoko stoji ime Giottovo, katerega je določila previdnost božja, da postane prepoditelj in ponovitelj umetnosti, ker ga je učitelj njegov Cimabue našel na polji florentinskem, kjer je kot pastirček samouk na diven način prenašal ovce v blato in v drevo rezal. Giotto, kateri je bil vrstnik in somišljenik Dantov tako, da je na izvoren svoj način misli in pojezije svojega prijatelja prenašal v slike; Giotto, kateri je sredovečno umetnost osvobodil od bizantinske okornosti in drvenitosti, nadahnil vanjo sveži duh novega življenja in novega gibanja, katero še danes traje. Kdor misli umetne proizvode tega velikana videti in uživati, pogledaj v diven njegov hram v Firenci; hodi v florentinsko akademijo umetnosti, obišči v Asisiji cerkev sv. Frana asiškega, najlepši in najdivnejši predmet sredovečne krščanske umetnosti; obišči v Padovi cerkev „Arena“, katero je nesmrtni umetnik vso na glini naslikal pred očmi divnega svojega prijatelja Danta. Od njegove šole in od njega je tako malo slik v naši zbirki, da ne bi skoro vredno bilo tega niti omeniti, ako ne bi bilo neke posebne okolnosti, katera bode zanimala naš narod. V naši zbirki je namreč umetnin in starin iz naše Bosne ponosne. V to vrsto spada jedna slika, katera je jeden del vrat na svetem tabernakulu. Zunaj na ti sliki je angel, kateri drži v roki bakljo, znamenje, da je v svetem tabernakulu večna svetlost, svetlost, katera prosvetljuje vsakega človeka, prihajajočega na ta svet; znotraj pa je slika depozicija ali snetje telesa Kristovega s križa. Kader se ta in še jedna iste vrste slika primerja slikam, katero je nesmrtni Giotto slikal v „Areni“, tedaj se vidi, da so te bosenske slike prave kopije ali posnetki slik Giottovih, samo s tem jednim razločkom, da so slike bosenske mnogo lepše in izvrstnejše v koloritu, kateri se povsema strinja s koloritom beneške šole. Od tod izhaja, da je te bosenske slike slikal neki ali franjevec ali posvetnik umetnik, bivši učenec in pristaš šole beneške, in to bržkone v onem istem času, ko se je Giotto s svojim prijateljem Dantom mudil v Padovi, ali pa nekaj malo pozneje. Po vsi priliki pa, da je Bosna tudi vse ostale Giottove slike, katerim se v „Areni“ svet ni mogel dosti

načuditi, imela v zvestih kopijah, katere so ali vse izgubile razven teh dveh, kar jih ima zdaj naša zbirka. Ali ti dve naši sliki dosti pričata, na kako visokem vrhuncu učenosti in razvitosti je stala naša posestrima Bosna v XIV. stoletji, a koliki udarec ji je dal silni jarem turški, pod kateri je prišla malo pozneje. V tem oziru je tudi znamenit misal franjevske, ki sem ga zdaj prinesel, da se uvrsti v število umetnin naše galerije. Knjiga je pisana in okrašena za Giotto od 1314—1330. V nji je polno znamenitih minijatur tako imenovanih inicijal in okrasov, tako, da je ne samo v obrednem pogledu, ampak tudi v umetnem pogledu, kot proizvod šole Giottove, jako znamenit.

Izmed šol artistskih ima prvo mesto v Italiji šola umbrijska, katera je pričela s Pierrom della Francesca in z očetom nesmrtnega Rafajela, Ivanom Santijem, kateri je pisal popularno zgodovino umetnosti, iz katere zvedamo, da je najdivnejšo in najumetnejšo zgradbo na svetu, zgradbo duke de Urbino, zidal Hrvat, kateri je vrhu tega bil učitelj največjega graditelja XV. stoletja, Bramanteja. Tako je Hrvat Vranjanin iz Dalmacije še v XV. stoletji oslavil ime hrvaško. Akademija berlinska je poslala sila ljudi, kateri so vsak detajl te palače v lepih narisih prenesli v berlinski muzej. — Umbrijska ta šola je našla svojo dovršenost v Petru Peruginu in v divnem mladenču Rafajelu, kateri je živel samo sedem in trideset let, na veliki petek se porodil in na veliki petek izza sedem in tridesetih let umrl; ali diven človek, mlad, lep in v vsaki črti nesmrtnosti vreden. O njegovih slikah se more ono reči, kar je divni Mihael Angelo rekel o vratih Giobertovih na krstilišču v Firenci, da jih bode Bog dal na sodnji dan prenesti v raj, da bodo nebesom duri na vse četiri strani. Njegov tako imenovani pogovor v Vatikanu predočuje oni vrhunec v umetnosti, čez kateri ne bode mogel nobeden um in nobena roka človeška posegniti. Ta slika in njegova Madonna di Grand duca v Firenciji, njegova sv. Cecilija v Bolonji, njegova Madonna Sixtina v Draždanih, njegov Spasimo v Madridu itd., tako so divne in za samo nesmrtnost stvarjene, da se more po pravici reči, da jih bode Bog na sodnji dan, ko se bode vse rušilo in podiralo, prenesel v večnost, da se

jih rajski duhovi vesele. V naši zbirki je nekaj slik iz prve dobe umbrijske šole, tako jedna krucifiksija, more biti od Pierra dela Francisca, jeden Gentile od Fabrijana itd. Iz druge dobe je jedna slika Peruginove šole; nekoliko jih je tudi od Pinturichia. Od samega Rafajela nimamo originalov, ker se jih ne more dobiti, in ako jih dobi človek, tedaj so tako dragi, da jih morejo kupiti samo največji vladarji. Jeden tak original, mala slika „Madonna dal libro“, katero je Rafajel podaril hiši conta Conestabili, v kateri je prebival sedem let kot učenec Peruginov, prodana je carju ruskemu Aleksandru II. za 380.000 lir. Ali vender je v naši zbirki lepih Rafajelovih kopij. Jedna je posebno imenitna, predstavljajoča gorenji del tako imenovane Madonne da foligno, to je Mater božjo in detešce. V ti Madonni da foligno, katera se v Vatikanu čuva, v dolnjem njenem delu sv. Fran asiški z jedne strani in sv. Ivan krstitelj s sv. Donatom z druge strani, spadata v vrsto onih divnih umetnin, katere so bolj za nebesa, kakor pa za zemljo stvarjene. Naša kopija, predočujoča gorenji del iste slike v nasprotnem redu, prvi je izum pri zlaganji slike, katere je Mark-Antonio — jeden od največjih bakrorezcev tega sveta, kateri je največ pripomogel, da so se slike Rafajelove tako razširile — v baker urezal, in od tega po občnem mnenji Sassoferrato naslikal. Po mojem sicer osebnem mnenji je slika s koloritom svojim toliko izvrstnejša od navadnega kolorita Sassoferratovih slik, da bode bržkone naša slika od starejše dobe, slikana morebiti od katerega učenca Rafajelovih, ali pod očmi samega Rafajela. V naši zbirki je tudi lepa kopija Rafajelove Madonne del garofalo od Sassoferrata in druga kopija tako imenovane Missae Bolzano od modernega slikarja pokojnega Scacciona.

V umbrijski šoli je bila posebno imenitna „zastava“ raznih tako imenovanih bratovščin, katerih je bilo v srednjem veku toliko, kolikor je bilo društvenih potreb. V naši zbirki je jedna taka zastava, slikana od najboljšega součenca Rafajelovega, Spagna. Slika ni dovršena, ali tudi v nedovršenosti svoji je jako ukovita, ker prvič dokazuje, kako so stari umetniki stvarjali svoje slike, a drugič kaže, kako je veliki umetnik mogel samo z nekoliko črtami doseči diven uspeh.

Po umbrijski šoli je najbolj na glasu šola florentinska. V nji se je zbralo vse, kar je bilo v raznih italjskih šolah najumnejšega in najizvrstnejšega. O Florenciji se more reči, da je glede na položaj svoj in na umetniško blago svoje jedno od najprvih mest tega sveta.

Kar koli je mogel veleum človeški izbiti iz najizvrstnejših stare Atene in starega Rima oblik in tako po tako imenovani renesansi prenesti v ideje in jezik krščanski, to je bilo storjeno v Florenciji počenši od nesmrtnega Manaccia, od Oragne in tija do Mihael Angela in Leonarda da Vinci. Zgrade in cerkve sredovečne v Florenciji so najlepše zgrade in cerkve na svetu. A zbirke, kakor glede kiparstva, tako glede slikarstva in narisa, so najbogatejše in najizvrstnejše. Iz te šole je mnogo slik v naši zbirki. Tu je slika Dominika Girlandija, kateri je glavni polukrog (absida) v cerkvi Marija neuvella, katero je imenoval Mihael Angelo svojo zaročnico, izpisal na glini. V naši zbirki je slik od Ridolfa Girlandija, prav

rafajelskih; tu je slika od Filipa Sippija, znana v zgodovini umetnosti pod imenom Madonna dal Fungo; tu je slika od Cosima Rosellija, od Baldovinattija, še rekel bi, da je jedna slika od Mihael Angela, vsaj kip Matere božje po naši sliki je čisto isti kip, kateri je pri Materi božji na tako imenovanem pietà od Mihael Angela, katera se vidi v sv. Petru vatikanskem pri samem uhodu v cerkev v prvi kapeli na levi strani. V naši zbirki je treba z ozirom na to šolo omeniti tri posebne stvari, in te so: prvič, jedna slika v naši zbirki je od Fra Angelica-Fiesola. Njegove slike so tako redke, da jih nima ne dunajska ne draždanska galerija. Angelico-Fiesole, dominikanec, spada med prve religiozne umetnike vseh časov. Njegove slike in prilike se odlikujejo s takim čistim, iskrenim in božestvenim čustvom pobožnosti, udanosti in naudušenosti, da se more reči, da so z Bogom samim nadahnjene in iz samih rajskih višin zajete. Odtod je Fiesolu v zgodovini umetnosti ime Angelica. Divni ta dominikanec je samostan sv. Marka v Florenciji premenil s svojo božestveno roko v prvi muzej tega sveta. Ta samostan spada med one znamenitosti in redkosti, katere bode Bog nekdan po angelih svojih v raj prenesel. Tudi krasna cerkev v Orviettu, a posebno kapela sv. Nikole v Vatikanu se ponajajo z njegovimi slikami. Naša slika v jednom okvirji predočuje dve razni sliki. Jedna je stigmatizacija svetega Frana serafinskega, druga pa mučeništvo jednega dominikanca, kateri piše z lastno krvjo svojo: Credo in unum Deum, dokazujoč, da spada v vrsto onih junakov, kateri radi žrtvujejo kri svojo za vero in prepričanje svoje. Druga znamenitost s te strani je slika iz življenja bosenskega. Slika je iz šole florentinske iz dobe po priliki Viktorja Pisanellija, od katerega se jedna slika nahaja v naši zbirki, spadajoča v dobo Verrochija, učitelja Mihael Angela in Leonarda da Vinci. Slika predstavlja poslednjega kralja bosenskega Tomo v podobi djakona bizantinskega. Ta kralj bosenski, čegar soproga Katarina v Rimu počiva v cerkvi „Ara coeli“, bil je pataren ali bogomil, in pravljica pravi: da se mu je nekdan, ko je bil na lovu, pokazal Krist ravno tako, kakor nekdan tudi sv. Tomažu, kažoč mu rane rok in nog svojih in rano boka svojega, opominajoč ga, da veruje in da se dvoumja svojega za zmerom odreče. Kar to sliko kot pravo istino prikazuje, je, da je slika dogodku temu istodobna, spadajoča v kraljevanje Tomažovo od 1440 do 1460 po priliki. Na nasprotni strani one slike je rodoslovje kraljev bosenskih iz XV. stoletja, katero je žal dosti poškodovano in katero bi bilo dobro od okvirja odlučiti in na poseben način ohraniti. Prepis te pergamente imam jaz. Jaz ga bodem skoro poslal akademiji. — Tretja stvar, katero mi je omeniti glede te šole, je: v najnovejšem času sem kupil naši zbirki sliko Mariotta Albertinellija. Z začetka sem se obotavljal to sliko kupiti, ker mi je Albertinelli bil znan bolj kot spletkar in trgovec, nego kakor pravi in idejalni umetnik; ali ko sem zadnjič bivši v Rimu ogledoval sliko bližje, dozdelo se mi je, da sta Adam in Eva v naši sliki tako izvrstno izvedena in da nista od Albertinellijeve roke, ampak od fra Bartolomeja Domenika, jednega od največjih umetnikov XV. stoletja, od katerega se je tudi sam Rafajel naučil mnogočemu. Fra Bartolomeja se je namreč po se-

žganji Savonarolle, svojega učitelja, polastila melankolija in je nekamor obupal. To priliko je porabil spletkar Albertinelli in se je prikupil iz sebičnih namenov Fra Bartolomeju, s katerim kakor da bi skupaj slike stvarjal, da jih pozneje drago proda. Torej je slik, za katere se misli, da so Albertinellijske, ali katere so z večine Fra Bartolomeja. Meni se zdi, da tudi v to vrsto spada naša slika in da sta posebe Adam in Eva od njegove, a ne od Albertinellijske roke.

Predno začnem govoriti o beneški šoli, omeniti mi je tukaj, da ima naša galerija dve sliki od Francesca Francija iz Bolonje, dve sliki iz parmezanske šole od Correggia, jedno sliko iz kremoneške šole od Bocaccija Bocaccinija.

Venecija je jedno od najlepših in najznamenitejših mest tega sveta. Ona je bila nekedaj kraljica morja in jedina lastnica mednarodne in svetske trgovine. Ona je z vseh strani sveta zbrala starine in umetnosti v svoje mesto, a v svoji obilici in bogastvu je zidala take divne in veličastvene zgrade, da so zdaj, ko so se okolnosti povse premenile, prebivalcem Venecije na breme, katero komaj nosijo. Trg svetega Marka je jeden od najlepših in najzornostnejših trgov tega sveta, in nepopisna je čarobnost, voziti se po noči pri mesečini po ulici, katera se imenuje Canal-Grande, v kateri se v nepretrgani vrsti vrsté palače, jedna lepša od druge, od arabskega in mauriškega zloga do romanskega in lombardeškega. Ta šola

beneška se je posebno odlikovala s svojim koloritom, in kako se tudi ne bi, ker se je koloritu svojemu učila ne od ljudi, ampak tako rekoč od samega Boga. Gotovo so se divni Giorgione, Tician, Paolo Veronese in Tintoretto dostikrat na balkonih beneških palač čudili pri uzohodu in zahodu solnca, kake čarobne slike proizvajajo v morji od površja morskkega zlomljeni solčni žarki. Te slike so oni upijali v duše svoje in jih od tod prenašali na drevo in platno. Iz te šole je mnogo slik v naši zbirki, nekoliko jih je od Ticianja, od Palme starejšega, od Tintoretija, od Paola Veronesa, največjega triumfalnega slikarja, kar jih je kdaj živelo, od Carla Carealija, od Catene, od Cime Conegliana, a nekaj jih je tudi od našega Carpaccija (Krpča), največjega legendnega slikarja vseh časov. Njegovi legendi svete Uršule v galeriji beneški se ne more nihče dosti načuditi. On spada tudi med največje verske slikarje beneške šole. Njegovo javljanje Matere božje v cerkvi je imel po vsi pravici Overbeck za najlepšo versko sliko venecijanske zbirke. Ta umetnik velikan je našo narodno cerkev sv. Jurja v Benetkah na diven način izpisal v slikah, tičočih se življenja sv. Jurja in sv. Jere. Posebno je glede te šole v naši zbirki to, da je v nji mnoštvo slik našega Andreja Medulića, znanega v zgodovini umetnosti po imenu Schiavona. In tako, ker ga za življenja nismo poznavali, mogli ga bodemo vsaj mrtvega uživati in ceniti v lepih slikah njegovih.

(Konec prihodajč.)

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(Prihod kneza in vladike dra. Jakoba Misije.)
Pretekli četrtek popoldne se je pripeljal novi vladika ljubljanski z dunajskim poštnim vlakom v Ljubljano. Na kolodvoru zbrano ljudstvo ga je naudušeno pozdravljalo, takisto so bile ulice, po katerih se je peljal s kolodvora v mesto, krasno olepšane s slovenskimi in cesarskimi zastavami. Na kolodvoru so ga pričakovali razni dostojanstveniki, kakor deželni predsednik baron Winkler, deželni glavar grof Thurn, deželnega sodišča predsednik g. Kapretz, kupčijske zbornice predsednik g. Kušar, župan ljubljanski g. Peter Grasselli s podžupanom g. Vasom Petričičem in mnogimi odborniki in še mnogo odličnih mož. Kanonik dr. Čebašek in omenjeni dostojanstveniki so pozdravili novega vladiko. Po pozdravih se je odpeljal najprej v stolno cerkev, kjer je izpred velikega altarja podelil blagoslov zbranim vernikom.

V soboto zvečer so mu zapeli čitalnični pevci pod vodstvom g. Valente tri pesmi pod oknom, za katere se je g. vladika presrečno zahvalil. V nedeljo pa je bilo slovesno umeščanje in s tem končani vsi cerkveni obredi.

O ti priliki se je videlo, kako prijazno in veličastno je pozdravljal narod svojega novega vladiko, kateri je sam dejal, da mu bode vračal zato svojo ljubezen. Zato ga tudi mi toplo pozdravljamo, da si je zbral za gaslo krasne svetopisemske besede, katere so tudi zapisane na spomeniku pred cesarskim dvorom na Dunaji, zlate besede: Amorem meum populus meus, in ker je področje delovanja našega vladike posvečeno našemu narodu: Amorem meum populo slovenico!

(Znani in priljubljeni slovenski pisatelj prof. Ivan Trdina) je že več časa tako bolan, da je moral opustiti vse slovstveno delovanje. Gotovo bode ta vest neprijetno

iznenadila vsakega, kedor se peča z našo knjigo, kajti o tem, da ima gospod profesor izredno spretno pero in fenomenalno pripovedovalno sposobnost, je le jedno mnenje. — Upamo, da bode gospod profesor, kateremu se je v poslednjem času zdravje že izdatno zboljšalo, skoro se mogel vrniti h knjigam in peresu in da bodo v kratkem tudi naši bralci v predelih „Slovanovih“ mogli zopet pozdraviti duhovite spise njegove.

(Za šolskega nadzornika osnovnih in srednjih šol kranjskih) namesto pokojnega Pirkerja je imenovan dozdani ravnatelj ljubljanskega gimnazija Jakob Smolej; na njegovo mesto pa pride znani slovenski rodoljub in pisatelj, dosle na Dunaji službujoči profesor Josip Šuman. S tem imenovanjem je minister za uk in bogočastje, kateri sicer ni posebno naklonjen našemu narodu, prav prijetno presenetil rodoljube vseh političnih nijans. O nadzorniku Jakobu Smoleji je namreč splošno znano, da je mož mirnega značaja in vsestranski izobražen pedagog, tako da moremo od njega pričakovati uspešnega razvoja naših osnovnih učilnic na naravni njihovi podstavi; ravnatelj Šuman pa nam je s svojo temeljito, na poziv ministra spisano, spomenico pridobil slovenske spodnje gimnazije. Z njegovim prihodom v Ljubljano nam svita tedaj opravičena nadeja, da učakamo skoro slovenskih paralelek na višjem gimnaziju. To pa nas tem bolj veseli, ker so nekateri mladi, na urednika Šukljeta zastavo prisezajoči profesorji, jeli v poslednjem času širiti pogubni nauk, da bi bili slovenski višji gimnaziji v našo nesrečo, češ, da bi se dijaki ne naučili potem zadosti nemščini!! — Ad nomen Šuklje! Raznesel se je bil po Ljubljani glas in širil ga je najbolje urednik Šuklje sam, da mu je velik gospod

dal roko in besedo, da bode on imenovan za nadzornika osnovnih šol kranjskih. Zmatrало se je to nekarkor za zameno za njegovo časnikarsko delovanje, katero je isti veliki gospod o neki priliki sam javno pohvalil. Mi smo že davno dvojili o tem, da bi osrednja dunajska vlada — ako ji je sploh znano, kako se oficijalno in oficijozno časnikarstvo vede pri nas proti opoziciji — to odobrala; kajti tako slabo nismo še nikdar mislili o vladi, da bi bili mogli kedaj verovati, da zmatra za nalogo oficijoznega časnikarstva, buditi strasti, grditi na najpodlejši način poštene državljane in zaslužne može ter širiti v ljudstvu surovost. Da smo govorili prav, poučuje nas najnovejše imenovanje, kajti mož, kateri se je zmatral že za šolskega diktatorja v naši kronovini, kateri je še dva dni pred oficijalno objavo v listu „Wiener Zeitung“ bil o svojem imenovanju tako prepričan, kakor da bi bil imel že dekret v žepu, bil je potisnen v stran.

Odkritosrčno izjavljamo, da bi nas bilo še pred pol-drugim letom nadzorniško imenovanje profesorja Šukljeta, čegar sposobnost in delavnost tudi mi radi priznajemo, prav razveselilo. Sedaj, ko poznamo natančnejše strastno narav in razdirajoče delovanje njegovo; sedaj, ko smo videli, kako se je mnogokrat v jako imenitnih vprašanjih oddaljil od narodnega našega programa; ko smo spoznali, kako mu je k srcu prirasla skrb za širjenje nemščine: — zmatrali bi tako imenovanje za veliko nesrečo.

Konečna morala tega imenovanja pa je: pošteno in mirno delo nahaja priznanje; hujskanje in neznačajnost pa milovanje in — zaničevanje.

(Velikodušno darilo ljubljanskim siromakom.) Župan ljubljanski, g. P. Grasselli nam naznanja, naj v njegovem imenu izrečemo najtoplejšo in najiskrenejšo zahvalo milostivemu gospodu knezu in vladiki dr. Jakobu Misiji za velikodušno darilo pet stotin goldinarjev, katere je podaril ljubljanskim siromakom. To velikodušnost beležimo hvaležno, ker bode mnogemu siromaku otrla grenke solze siromaštva.

(Preširnova slavnost na Dunaji.) katero so priredili slovenski velikošolci dne 9. decembra t. l., bila je zopet krasna slavnost, dostojna spomina velikega pesnika in mladine naše. Slava vsem!

(Seznam dobitek efektne loterije, prirejene na korist društvu „Narodni dom“.) Ker se bliža žrebanje loterije „Narodnega doma“, priobčujemo danes glavne dobitke, ki so v resnici jako lepi in dragi. Zadeți se namreč more: Kasete z namizno opravo za jedila in desert za 24 oseb, potem žlica za torto, sladkornjak, klešče za sladkor, žlica in vilice za salato in solnjak — vse iz čistega srebra 1000 gld.; koleselj in konj s popolno opravo 500 gld.; kasete z namizno opravo za jedila in desert za 25 oseb, potem žlica za torto, sladkornjak, klešče za sladkor, žlica in vilice za salato, solnjak — vse srebrno 500 gld.; zlata remontoarna ura z verižico 250 gl.; lišp za dame in sicer broš. uhani in zapestnica z briljanti 250 gld.; kasete z namizno opravo za jedila in desert za 12 oseb — vse srebrno 250 gld.; Zugmayerjev plug, brana, čistilnica, prepeljiva mlatilnica z mahalom 250 gld.; remontoarna ura za gospode z dvojnimi pokrovcem 100 gld.; zlata ura za gospo z verižico 100 gld.; harmonij 100 gld.; briljanten prstan 100 gld.; lovska puška, prima bernad-damaščenka z zapahom, lesenim kopitom in finim rezbarstvom na njem 100 gld.; kasete s srebrno namizno opravo za jedila za šest oseb 100 gld.; trijer 100 gld.; 3 telice pingavskega plemena po 100 gld.; veliko viseče ogledalo 50 gld.; salonska ura 50 gld.; 2 uri z nihalom po 50 gld.; žitna čistilnica 50 gld.; slamorezni stroj 50 gld.; 3 puške risanice z dvojnimi zaklepom po 50 gld.; 4. potni kožuhi po 50 gld.; 8 zlatih remontoarnih ur po 50 gld.; 4 briljantni prstani po 50 gld.; briljantni uhani 50 gld.; 2 lišpa in sicer zlati broš in zlati uhani po 50 gld.; medaljon z briljanti 50 gld.;

križec z briljanti 50 gld.; 5 zlatih verižic po 50 gld.; 1 zlata zapestnica 50 gld.; dva srebrna svečnika 50 gld.; popolna namizna oprava za šest oseb iz kitajskega srebra 50 gld.; popolna namizje iz porcelana za dvanajst oseb 50 gld.; popolna steklena posoda za dvanajst oseb 50 gld. Poleg teh imenovanih dobitek je pa še 2199 drugih; verjetnost, kaj zadeți, tedaj jako veliko.

V Gorici, dne 14. decembra. [Izv. dopis.] Naše domače glasilo „Soča“ je spregovorilo v zadnji številki resno besedo o novorojenem političnem društvu „Unione“, ki obeta Slovencem največjo dobrohotnost, ter je poprašala gospode kolovodje, naj blagovolé razjasniti, kje so one meje, katerih ne smejo prekoračiti Slovenci, da ne bi primorali Italijanov v obrambo. „Corrierju“, kateri zastopa in se poteza za načela imenovanega društva, drži naš list zrcalo pred očmi, tako da italijanski list prav očitno vidi vse svoje grehe v hujskanji in lažeh, a list se je stresel, kakor v vodo vržen psiček, ni o mejah društva Unione niti o svoji zadevi besedice spregovoril, temveč le svetoval „Soči“, naj bi rajše povedala resnico, da naša čitalnica razpada zaradi notranjih prepиров. Najboljši odgovor je dala hudobnemu laškemu listu čitalnica sama, katera je imela včeraj 13. decembra redni občni zbor, v katerem je vladala taka jedinstvo in zloga, kakršne si more rodoljuben človek le želeči. Če sploh kedaj, bil je včeraj občni zbor jedini misli. Sicer pa ni bilo tudi povoda k razporu, kajti jeden glas je med vsemi društveniki, da je dosedanji odbor izborni izvršil svojo nalogo. Ni ga čitalničarja v Gorici, kateri bi bivšemu odboru, osobito uzglednemu njegovemu predsedniku, očital najmanjšo nerednost ali očitati mogel; zadovoljnost je bila splošna; obžalovali so le vsi, da čas gospodu predsedniku ne dopušča, da bi tudi nadalje ostal na čelu društva. Vsa poročila je občni zbor odobril in brez najmanjšega ugovora sprejel, in tudi pri volitvi novega odbora je vladala redka zločnost. Za predsednika je bil malone jednoglasno voljen naš deželni in državni poslanec dr. Josip vitez Tonkli, za denarničarja kot finančnik dobro znan in spreten gospod Pirjevec. Tudi drugi odborniki so bili malone jednoglasno voljeni, in nadejamo se, da bode tudi nov obor častno in v občno zadovoljnost reševal svojo težko nalogo. Kar pa mora posebno veseliti vsakega narodnjaka, je to, da je večletni dolg čitalnični popolnoma zginil ter da je preostal v blagajni letos prvič lep znesek v gotovini. Tudi proračun za prihodnje leto nam kaže veselo lice, kajti pri vsem tem, da je uštetih 600 goldinarjev za različne priprave v novem stanovanju in za selitev, bode čitalnica vse stroške pokrila, ne da bi ji bilo treba delati posebnih dolgov. Da, zavist in zlovolja nasprotnikov ne bodeta našega domačega ognjišča uničili, ako smo le vedno jedini in zložni, kakor sedaj.

Bralno in podporno društvo v Gorici bode imelo 28. t. m. svoj redni občni zbor. Kolikor nam je bilo dovoljeno pogledati v zadeve tega društva, naznaniti nam je tudi tu lep napredek. Društvo šteje do 400 udov in glavnica je tudi v tem letu vkljub različnim izrednim stroškom porasla za lepo vsoto, tako, da je brez zaostankov že sedaj 1500 goldinarjev gotovine v blagajnici.

Konečno moramo se še jedenkrat pečati z neznanim nam dopisnikom v tržaški „Edinosti“, kateri toži svetu v predzadnji številki imenovanega lista, da smo maščevalci in upijemo le po maščevanju! Za Boga! nad kim se hočemo maščevati, vendar ne nad nam neznano osebo! Gospod dopisnik bi boljše storil, da bi svojo zmoto priznal in preklical dopis, ki ni imel družega namena, kakor delati propagando dopisnikovemu prijatelju s tem, da je druge narodnjake grdil in črnil. To bi bilo moški, to bi bilo pošteno.

Z veseljem smo tudi mi sprejeli novico o imenovanju gospoda Smoleja za nadzornika za Kranjsko in gospoda prof. Šumana za ravnatelja ljubljanskemu gimnaziju.

Iz Istre, dne 12. decembra. [Izv. dopis.] Kampijoni italijanskega političnega društva istrskega so začeli dejanski izvrševati svojo nalogo. Dr. Gambini, bivši župan koprski, jeden najveljavnejših odbornikov tega društva, deželni poslanec in odvetnik, prava kvintesencija toliko slavljene „avita civiltà italiana“, začel je to starodavno kulturo v slovenske buče, ker drugače ni šlo, s ključem ubijati.

Ako bodo naše državne oblasti pokušale stvar zamašiti in zagrebsti, kar ni neverjetno, po načelu: Slovanu se v Avstriji ne more goditi krivica, če se tudi po glavi tepta, potem bomo vedeli, pri čem smo in preskrbeti si bomo morali v Istri živeti Slovani železne čepinje, ker tak način utepanja „avite civiltà“ od eksekutivnih organov političnega italijanskega društva istrskega v naše čepinje ni kaj prijetno in nam sploh ne ugaaja.

Ali da bodo častiti bralci „Slovanovi“ znali, o čem govorim, podati jim moram v pouk in premišljevanje naslednji resnični dogodek, kateri je tržaška „Edinost“ med svet spravila in za njo „Naša Sloga“.

Dijaki koprške učiteljske pripravnice so hoteli slavno praznovati god naše presvetle cesarice. V ta namen so se zbrali v gostilni „Al vaporeto“ na večer godu.

Začeli so veseli večer s cesarsko pesmijo, ali že to ni ugajalo nekaterim Koprčanom, ki so slučajno sedeli v gostilni. Ko so pa dijaki kasneje še zapeli nekoliko slovanskih pesmi, bili so ti iredentovski junaki tako razburjeni, da so dijake na ulici počakali, začeli jih psovati in da je dr. Gambini, bivši župan, sedaj deželni poslanec in odvetnik, pevovodjo naposled s ključem po glavi tako treščil, da se je dijak, ako se ne motim, kar na tla zgrudil in še le čez nekoliko časa ves krvav komaj domu splezal. To se je dogodilo meseca novembra leta 1884. v Kopru! in mislite li, da je kak nemški ali pa italijanski vladni list o tem kaj črnil?! Nikakor ne! Zanimiva nas pa jako, jako, kak konec bode imela cela zadeva, katera se baje sedaj preiskuje. Gotovo, da bode še celo dijak kaznovan, kajti brez te salomonske sodnje modrosti tudi Istra ni, katera je popolnoma slična Turški, za turškega gospodarstva v Bosni in Hercegovini, kar naj vam ta slučaj pojasni. Prišel je krščenik k turškemu sodniku ter toži vlastelina Turka, kateri mu je brata ubil brez nikakega povoda. Čuj, djaure, začne turški sodnik raji (krščeniku) govoriti, žal mi je jako, da je do tega prišlo, da je danes tvoj brat mrtev, ali kriv si je bil smrti vendar le sam, kajti pomisli, ako bi bil tvoj brat po drugi poti šel, ter se ne srečal z vlastelinom pravovernim, ne videl bi ga vlastelin pravoverni in tako niti ne ubil! Zakaj so dijaki v Kapru po oni ulici šli?!

Ostali slovanski svet.

(Strossmayerjeve slike) se še dobivajo vedno pri našem upravnistvu po 50 krajcarjev. Za božična in novoletna darila v rodoljubnih rodbinah gotovo ni pripravejšega predmeta, nego slika uzornega tega rodoljuba in Slovana. Naj bi nobena zavedna hiša ne ostala brez uje!

V Pragi, dne 7. decembra*). [Izv. dopis.] Včeraj je imela „Královská česká společnost nauk“ (naša znanstvena akademija) v spomin stoletnega svojega obstoja slavnostno sejo v veliki v ta namen še posebno okrašeni dvorani staromeške „radnice“ (mestne hiše). Počastilo jo je s svojo navzočnostjo več odličnih dam, kardinal knez Schwarzenberg, cesarjev namestnik baron Kraus, knez Zdislav Czartoryski kot zastopnik poljske učene družbe v Poznani, mestni župan dr. Tomáš Černý z mnogimi mestnimi odborniki, general Mirohorský, profesorji češkega vseučilišča in češke politehnike ter zastopniki vseh znanstvenih društev praških. Dvorana in galerija so bile natlačene.

Predsednik družbe Josip Jireček je odprl slavnostno sejo s češkim govorom, kateri je nekaj časa nemški nadaljeval, potem pa zopet češki sklenil, povabivši navzočne, da cesarju in cesarjeviču zakličejo trikrat „slava!“

V imenu glavnega mesta, kraljeve naše Prage, pozdravil je zbor župan dr. Černý s kratkim govorom, v katerem je posebno naglašal, da z veseljem priznaje velike zasluge, katere si je učena družba pridobila za vsestranski napredek češke znanosti ter izrekel željo, da bi po nastopljeni poti napredovala tudi nadalje z najboljšim uspehom. Ob jednem je za splošne senzacije, katera se je na konci njegovega govora spremenila v navdušene, kakor iz jednega grla prihajajoče, dolgotrajne „slava“ klice, naznanil, da mu je neznan dobrotnik in prijatelj družbe izročil s posebnim dopisom 20.000 goldinarjev v državnih dolžnih pismih kot dar za družbo, kateri želi v drugem stoletju uspeha pri znanstvenem poslovanju.

*) Za zadnjo številko prepozno došlo. Opom. uredn.

Ko se je poleglo naudušenje vsled tega lepega dokaza pravega rodoljuba, pozdravil je učeno družbo v imenu poznanskih Poljakov in poljskih znanstvenih društev knez Czartoryski, želeč našemu narodu v znanstvenem in narodnem oziru mnogo uspeha. Na to je naznanil predsednik dopise in telegrame, katere je družba prejela od mnogoštevilnih evropskih in ameriških vseučilišč, učenih društev, akademij in znanstvenih krogov.

Pravi član družbe ravnatelj Kořistka je razvijal potem v daljšem slavnostnem govoru natančno sliko društvenega delovanja na vseh poljih vede in prosvete v celem preteklem stoletju. Za njim je nemški slavnostni govor imel prof. Gindely. Govoril je o raznih pravicah in patentih raznovrstnih obrtov v preteklih stoletjih. — Konečno je pa profesor Strouhal prav zanimivo predaval o izgotavljanju električnih svetilnic.

Predsednik Jireček, zahvaljujoč se gg. Gindelyju in Strouhalu za predavanja, izrekel je v svojem sklepnem govoru, da „Královská česká společnost nauk“ s čutom radosti in popolne zadovoljnosti o dosedanjih svojih uspehih končuje stoletnico svojega obstoja in z veseljem in najboljšimi nadeji stopa na vednostno poprišče drugega stoletja. Velika tolažba je družbi zavest, da češki narod hvaležno spoznaje njeno delovanje, o čemer je najlepši dokaz današnji veledušni dar neznanega mecena. Na to je zaklical blagodarnemu delovanju družbe „Na zdar!“ ter sklenil tri ure trajajajočo sejo.

„Královská česká společnost nauk“ je nam to, kar je hrvaškemu narodu „Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti“. Po prizadevanji Nemca Ignacija pl. Borna in pod protekcijo kneza Karola Egona Fürstenberga je bila ustanovljena leta 1784. ter je od tedaj neizmerno veliko storila za vednost in narodno probujo. Na poslednjo ni sicer uplivala neposredno; ne more pa se dvojiti, da je narodno probujenje postajalo tem večje in izdatnejše, narodno naudušenje tem trajnejše in vsestranejše, čim bolj so napredovale znanosti na narodni podstavi. Če bi nam „společnost nauk“ ne bila dala nič drugega, nego zgodovinarja Františka Palackega, storila bi bila

s tem že neizmerno in neprecenljivo mnogo za narod naš, kateri je iz Palackega zgodovine zajemal ponos in novo moč za narodnostno svoje življenje.

Da si bodo vaši čitatelji mogli napraviti pravi pojem o delovanji naše učene družbe, naj navedem, da je dosle izdala v lastni založbi 165 zvezkov znanostnih del; in sicer zvezkov, katerih je več nego tretjina obsegala po 500 do 1000 strani velike oblike. V teh knjigah je bilo priobčeno preko 3400 raznih razprav od 300 pisateljev.

S prvega početka se je gojila v „spolčenosti nauk“ največ nemška veda; a že proti koncu preteklega, še bolj

pa na začetku tekočega stoletja so se prvi rodoljubi naši začeli ozirati na češko vednost. Sedaj je družba samo češka. Da je temu tako, — in mi smo tega jako veseli — krivi so Nemci sami, kateri so jo, razven nekaterih maloštevilnih častnih izjem, videvši, da jim gospostvo v v družbi ni več mogoče, zapustili.

In tako napredujemo uspešno tudi v znanostih sebi in — kljub znanemu dr. Riegerjevemu govoru to naglašam — vesoljnemu Slovanstvu na slavo in čast.

Razne novice.

(Lopovski banket.) Že večkrat smo poročali, da imajo Angleži mnogo dobrodejnih zavodov, namenjenih različnim vrstam človeškega rodu. Nenavaden pri nas, ali na Angleškem je dobro znan zavod v St. Gilesu, kateremu je že od postanka težavna naloga, odgajati iz kaznovanih tatov poštnene ljudi. To je seveda hvalevredna naloga, in največ si je pridobil zaslug Joshua Pool, kateri je osnoval posebno društvo, v katero je jemal za ude zgolj kaznovane tatove. Poola so podpirali mnogi človekoljubi Angleži, a on sam si je res neutrdno prizadeval, kako bi iz nekedanjih svojih tovarišev naredil človeštvu koristne ude. Posrečilo se mu je v Little Wild Streetu, St. Gilesu, ravno v srci tatovske in lopovske okolice, sezidati lično kapelico, v kateri je v tatovskem jeziku pridigoval tatovom, opominajoč jih neumorno, da bi z grešne poti krenili na pot poboljšanja. V ti kapelici se jih je shajalo mnogo; zlasti takrat jih je bilo mnogo, kader so čuli, da bodo po pridigi dobili kaj jesti in piti. Tako je

tudi bilo predzadnji torek, ko se je zbralo pri takem banketu 150 kaznovanih tatov, in razven teh je še prišlo kakih 30 nepovabljenih gostov. Postreglo se jim je dobro: jeli so mrzlo meso, kruh, potice, plumpudding, pili čaj in kavo. Najprej so jeli povabljeni gostje, in kar je njim ostalo, dobili so zunaj stoječi nepovabljeni gostje. Vsi so bili grozno lačni. Strašen prizor je bil gledati lačne cunjaste ljudi, otroke od 12 let in do 70 let sive že na pol v grobu starce, kako so vsi hlastno používali od bogato obložene mize. Lica so jim nosila pečat izprijenosti in propalosti; to so ljudje, od katerih ni več pričakovati, da bi krenili kedaj spet na pravi pot. Predsednik banketu je bil sodnik North, njemu ob straneh sta sedela lord Mayor in sir R. Maxwell in še mnogo človekoljubih gostov. Tu se je tudi mnogo govorilo; govorniki so opominjali tatove, naj se poboljšajo, naj spoznajo svoje grehe in naj krenejo na pot, kjer bodo mogli biti koristni udje človeštva.

Politični razgled.

Ostra obsodba, katero je v znanem svojem govoru izrekel dr. L. Rieger v češkem klubu o zatiranih in zapuščenih Slovaki, zbolela je v srce ne le slovaške in mladočeške rodoljube, temveč tudi može, kateri se prištevajo odločnim pristašem Riegerjevim. Dokaz temu je članek, ki ga je priobčil strogo konzervativni „Čech“ in v katerem starejši, mnogoizkušeni narodnjak duhovnik z veliko nejevoljo govori o nepremišljenem tem govoru in toplo zagovarja tako zaničljivo obsojene Slovake. — Sploh pa se Riegerjeva izjava obsoja od vseh strani slovanškega sveta. To naj mu bode v dokaz, da je slovanska uzajemnost tako živa in sočutje jednega plemena do drugega tako intenzivno, da ga ne more odpraviti nikakešna Nemcem ali Madžarjem na ljubo govorjena in protivno zatrjujoča izjava.

Sicer pa se zdi, da so češki voditelji v brezmejnem svojem madžarofilstvu, res že izgubili rešilno Arijadnino nit v teku političnih dogodkov. Njihovo glasilo „Česká Politika“ — katera je seveda boljše riegerjevska, nego Rieger sam — povprašuje namreč zaslepljenonajivno „Kaj je slovanska ideja?“ — Nadejamo se, da v kratkem pridejo časi, ko si bode „Česká Politika“ na svojo in češkega naroda srečo sama mogla odgovoriti na to vprašanje.

Z Dunaja se poroča, da češki in moravski poslanci zahtevajo izdatno premembo volilnega reda v tem zmislu, kakor smo govorili za njo tudi mi v uvodnem članku zadeje številke. Grof Taaffe se sicer brani a upanje je, da se končno venderle uda. Le povišanju števila poslancev se upira. — Upamo, da se bodo tudi naši poslanci oglasili za jednako premembo volilnega reda, kakor češki in moravski.

Listnica upravnistva:

Č. g. M. K. v Trstu: Naročeni srečki „Narodnega doma“ smo Vam poslali; vseh števil tekočega četrtletja pa Vam nismo mogli več poslati, ker listov tiskamo le toliko, kolikor je naročenih. Č. g. Lj. E. v Gradci: Ako Vam ta list pride pred oči, vedite, da smo Vam 50. in 51. številko poslali pod naznanjenim naslovom. Vrnila nam je pošta obe z opomnjo, da Vas ne more najti. Č. g. A. T. v M.: Štev. 28., 29., 30., 31. in 32. ne moremo Vam več poslati. „Jurčičevi zbrani spisi“ se dobivajo v Ljubljani pri odboru za Jurčičev spomenik ali pa pri knjigarji Giontiniji po 70 kr. zvezek.

Listnica uredništva:

Do szanownej redakcyi „Kraju“ v St. Petersburgu: Wdzięcznie otrzymaliśmy przyznanie przesłani nam Nr. 48. szanowniego Waszego czasopisma. Dziękujemy za uwagę Waś. W zamianu posłaliśmy Wam „Slovana“, którego Vam będziemy posilać i w przyszłości.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa urednistvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.